

Základní epidemiologické charakteristiky

V epidemiologické studii mluvíme o třech základních charakteristikách:

1. charakteristika osoby,
2. charakteristika místa,
3. charakteristika času.

Charakteristika osoby: otázka KDO?

Jde o charakteristické znaky sledovaných osob:

- **věk**,
 - vztah nemocnosti a věku můžeme vyjádřit:
 - pomocí **prosté věkové křivky** (zachycuje všechny obyv. různých věkových skupin v 1 časovém momentu),
 - pomocí **kohortové křivky** (zobrazuje ukazatele pro skupiny osob narozených ve stejnou dobu a sledovaných opakovaně v dalších kalendářních obdobích - kohorty jsou důležité, mění-li se nemocnost v průběhu času),
 - některé nemoci jsou typické pro určité věkové skupiny:
 - **novorozenci** - kongenitální defekty, perinatální infekce,
 - **děti** - dětské exantémové nemoci, rotavirové infekce,
 - **mladí dospělí** - STD, drogové závislosti, roztroušená mozkomíšni skleróza, Crohnova choroba,
 - **staré osoby** - KVO, nádorová onemocnění, nozokomiální infekce, degenerativní onemocnění,
- **pohlaví**,
 - příklady rozdílného výskytu:
 - **muži** - KVO, ca plic, ateroskleróza, vředová choroba, úrazy,...
 - **ženy** - cholecystitidy, diabetes mellitus, tyreotoxikóza, obezita, psychoneurózy,...
- **zaměstnání**,
- **etnická skupina**,
 - černoši - srpkovitá anémie,
 - běloši - roztroušená mozkomíšni skleróza,
 - Eskymáci - rakovina rtu,
- **vzdělání**,
- **socioekonomické postavení**,
 - v nižších sociálních vrstvách je vyšší výskyt STD, ca cervixu, kvůli zvýšené promiskuitě a snížené uvědomělosti těchto skupin lidí,
- **rodinný stav**
 - osamělost, resp. svobodný stav, ovdovělost jsou zvýšeně asociovány s mírou psychických poruch, jako deprese a s výskytem sebevražd,
- **výživový stav**,
- **osobní anamnéza, rodinná anamnéza.**

Charakteristika místa: otázka KDE?

- **přírodní podmínky**
 - zeměpisný faktor,
 - nadmořská výška - vysoká n. v. = častá polyglobulie,
 - klima - teplota a vlhkost vzduchu (rozhodující např. pro přenašeče infekcí),
 - chemické a fyzikální faktory,
- **společenské podmínky**
 - životní styl, přítomnost škodlivin, hustota osídlení,
 - *Například: cirhóza jater ve Francii, spolu s francouzským paradoxem - vysoká spotřeba vína,*
- **velikosti sledovaného území**
 - jesle, nebo město, nebo krajina
- **charakteristika prostředí**
 - izolovanost nebo přelidnění prostředí,
- **převládající faktor místa**
 - je vyznačený, když **všechny** etnické skupiny na daném místě žijící **onemocní stejnou chorobou** a etnicky smíšená populace jiného území má nízkou incidenci i prevalenci daného ukazatele,
 - imigranti na dané území onemocní,
 - po dané inkubační době onemocní emigranti z daného území,
 - na daném území onemocní i zvířata (pokud jde o nákazu přenosnou i na zvířata),
- **kartogram** = mapa s vyznačeným místem výskytu sledovaného onemocnění.

Charakteristika času: otázka KDY?

- **sekulární vývoj** (trendy)
 - dlouhodobé tendence změn - probíhají pozvolna a neustále v jednom směru,
- **probíhající změny**
 - křivka trvalého vzestupu nebo trvalého poklesu, nebo křivky stacionární,
- **periodické změny** (denní, týdenní, sezonní, roční, dlouholeté,...),
- **nepravidelné změny**
 - explozivní epidemie - agens o velké infekciozitě, toxické chemické látky.^[1]

Odkazy

Související články

- Metodologie v epidemiologii

Použitá literatura

- TIMMRECK, Thomas C.. *An Introduction to Epidemiology*. 3. vydání. Sudbury : John and Bartlett Publishers, 2002. s. 205-210. ISBN 0763700606.
- BENCKO, Vladimír, et al. *Epidemiologie, výukové texty pro studenty 1. LF UK, Praha*. 2. vydání. Praha : Univerzita Karlova v Praze - Nakladatelství Karolinum, 2002. s. 16-24. ISBN 80-246-0383-7.

Jednotlivé reference

1. BENCKO, Vladimír, et al. *Epidemiologie, výukové texty pro studenty 1. LF UK, Praha*. 2. vydání. Praha : Univerzita Karlova v Praze - Nakladatelství Karolinum, 2002. s. 16-24. ISBN 80-246-0383-7.

Citováno z „https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Základní_epidemiologické_charakteristiky&oldid=345651“